

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાતની ઉચ્ચ ન્યાયાલયમાં  
ફોજદારી અપીલ નં. ૮૭૧ / ૧૯૯૯  
સાથે  
ફોજદારી અપીલ નં. ૧૧૭૫ / ૧૯૯૯

સન્માનનીય ન્યાયમૂર્તીશ્રી – આર.પી. ઢોલરીયા

=====

૧. શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે?
૨. પત્રકારને બતાવવામાં આવે કે નહીં?
૩. શું ન્યામૂર્તીશ્રી ચુકાદાની પાકી નકલ જોવા માંગે છે?
૪. શું આ દાવામાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?

=====

નરવતસિંહ મગનસિંહ રહોડ .... અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય ..... સામાવાળા(ઓ) / પ્રતીવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થીતી :

શ્રી કે. બી. આનંદજીવાલા, અપીલકર્તા (ઓ) નંબર ૧ માટે વકીલ

શ્રી કુણાલ એલ. શાહી, અપીલકર્તા (ઓ) નંબર ૧ માટે વકીલ

વિશાલ કે. આનંદજીવાલા, અપીલકર્તા (ઓ) નંબર ૧ માટે વકીલ

કુ. એચ. બી. પુણાની – સામાવાળા (ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧ માટે એ.પી.પી.  
(મ.સ.વ.)

=====

કોરમ : સન્માનનીય ન્યાયધીશશ્રી આર.પી. ઢોલરીયા

તારીખ: ૧૭/૧૧/૨૦૧૬ સામાન્ય મૌખિક ચુકાદો

૧. આ બંને અપીલ એક જ ઘટનામાંથી ઉદ્ભવે છે અને તેમાં કાયદા અને તથ્યોના સામાન્ય પ્રશ્નો સામેલ છે અને તેથી, તેઓ આ સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે છે.

૨. અપીલકર્તા-નરવતસિંહ મગનસિંહ રાહોડ દ્વારા ૧૯૯૯ની ફોજદારી અપીલને ૧૯૯૬ના વિશેષ દાવા નંબર ૩માં વડોદરાના વિદ્વાન અધીક સત્ર ન્યાયધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશની વિરુદ્ધમાં પસંદ કરવામાં આવે છે, જેમાં મૂળ આરોપી-અપીલકર્તાને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ ૧૯૮૮ (ટૂંકમાં "અધિનિયમ") ની કલમ ૭ હેઠળ ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને એક વર્ષની સખત કેદ અને રૂ. ૫૦૦ દંડની સજા ફટકારવામાં આવી હતી. ગુનેગારને બે વર્ષની સખત કેદ અને રૂ. ૫૦૦ ના દંડની સજા ફટકારવામાં આવી હતી-, જો દંડ ના ભરે તો, વધુ ત્રીસ દિવસની સરળ કેદમાંથી પસાર થવું. જ્યારે કે, ૧૯૯૯ની ફોજદારી અપીલ નં. ૧૧૭૫ ને રાજ્ય દ્વારા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા ૧૯૯૬ના વિશેષ દાવા નંબર ૩માં મૂળ આરોપી પર લાદવામાં આવેલી સજામાં વધારો કરવા માટે પસંદ કરવામાં આવી છે.

૩. હાલની અપીલને વેગ આપતી ટૂંકી હકીકતો એ છે કે આરોપીએ ફરિયાદી અતુલને બાજુએ મૂકી દીધો હતો અને તેને પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર સમક્ષ રજૂ ન કરવા બદલ રૂ. ૧૦૦૦ ની રકમની માંગ કરી હતી, નહીં તો પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર તેને મારશે. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ફરિયાદીએ કહ્યું હતું કે તે રૂ. ૧૦૦૦-ની ચુકવણી કરવાની સ્થિતિમાં નહીં હોય, પરંતુ રૂ. ૫૦૦-ની વ્યવસ્થા કરશે. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ૧૬.૧૧.૧૯૯૫ પર ફરીથી ફરિયાદી અને તેના ભાઈને ચેપ્ટર કેસના સંબંધમાં પડારા લઈ જવામાં આવ્યા હતા, તે સમયે આરોપીએ રૂ. ૫૦૦-માંગ કરી હતી. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ૧૮.૧૧.૧૯૯૫ પર ફરિયાદી એ. સી. બી. કચેરીમાં ગયો અને પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે જરૂરી પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા પછી જાળ ગોઠવવામાં આવી હતી અને આરોપીઓને રંગેહાથ પકડવામાં આવ્યો હતો.

૪. ફરિયાદના અનુસરણમાં તપાસ અધિકારીએ તપાસ હાથ ધરી હતી અને અપીલકર્તા આરોપી સામે આરોપપત્ર દાખલ કર્યું હતું. આરોપી સામે આરોપ નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો. આરોપીએ આરોપમાં દોષિત ન હોવાનો દાવો કર્યો હતો અને દાવો કર્યો હતો કે તેના પર દાવો ચાલી રહ્યો છે.

૪.૧ અપરાધને પુરવાર કરવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે ત્રણ સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે અને દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા છે.

૪.૨ સુનાવણીના અંતે, સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીનું નિવેદન નોંધ્યા પછી અને ફરિયાદી પક્ષ અને બચાવ પક્ષ વતી દલીલો સાંભળ્યા પછી, વિદ્વત નીચેની કોર્ટ ઉપર જણાવ્યા મુજબ ચુકાદો અને આદેશ આપ્યો હતો.

૫. તેનાથી વ્યથિત હોવાને કારણે, અપીલકર્તાએ આ અદાલત સમક્ષ ઉપરોક્ત ફોજદારી અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે.

૬. વર્તમાન અપીલને પ્રાધાન્ય આપીને, અપીલકર્તાએ મુખ્યત્વે દલીલ કરી છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ રેકૉર્ડ પરના પુરાવાની પ્રશંસા કરવામાં નિષ્ફળ રહી છે અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશને ખોટી રીતે રેકૉર્ડ કર્યો છે. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ જજે તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં રેકૉર્ડ પરના પુરાવાની પ્રશંસા કરી નથી અને હકીકતમાં, અત્યાર સુધી પુરાવાની કોઈ પ્રશંસા કરવામાં આવી નથી અને તેથી, વિવાદિત ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશને ઉલટાવી દેવાની જરૂર છે.

૭. શ્રી કે.બી.આણંદજીવાલા આરોપીના વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે આ અદાલતને સમગ્ર ચુકાદા અને રેકૉર્ડમાં લઈ ગયા છે, ખાસ કરીને, ફરિયાદી, પંચ અને તપાસ અધિકારીના પુરાવા અને દલીલ કરી છે કે ફરિયાદી પક્ષ વાજબી શંકાની બહાર લાંચ રકમની માંગ, સ્વીકૃતિ અને વસૂલાતના

સંદર્ભમાં મહત્વપૂર્ણ ઘટકો સાબિત કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયો છે અને તેથી, શંકાનો લાભ અપીલકર્તા આરોપી સુધી પહોંચાડવો જરૂરી છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે દોષિત ઠેરવ્યા પછી, ઘણા વર્ષો પસાર થઈ ગયા છે અને તેથી, સમય અંતરાલને ધ્યાનમાં રાખીને, આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કરવાની જરૂર છે.

તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે જ્યાં સુધી એન્થ્રેસીન પાવડરના સંદર્ભમાં પાર જાંબલી લેમ્પ દ્વારા પરીક્ષણની વાત છે, પંચો તેમજ ફરિયાદીએ સફેદ વાદળી રંગને બદલે સફેદ ચમકતો રંગ નોંધ્યો છે અને તેથી, ચલણી નોટો પર એન્થ્રેસીન પાવડરના સંદર્ભમાં સમગ્ર પ્રક્રિયા તેમજ જમીના સમયે, કરવામાં આવેલ પરીક્ષણ શંકાસ્પદ બને છે.વૈકલ્પિક રીતે, શ્રી આણંદજીવાલા એ રજૂઆત કરી છે કે જો આ અદાલત વિવાદિત ચુકાદાની પુષ્ટિ કરતા નિષ્કર્ષ પર પહોંચશે, તો તે ઘટનામાં, તે વિનંતી કરે છે કે આ ઘટના વર્ષ ૧૯૯૫ની છે અને અત્યાર સુધીમાં ૨૧ વર્ષ પસાર થઈ ગયા છે અને આરોપીની ઉંમર અને સમય અંતરાલને ધ્યાનમાં રાખીને, આરોપી પર લાદવામાં આવેલી સજાને કાયદાની કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ લાદવામાં આવેલી બે વર્ષથી ઘટાડીને એક વર્ષ કરી શકાય છે.

૮. બીજી બાજુ, કુ. એચ.બી. પુનાણી, વિદ્વાન એ.પી.પી. એ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાને ટેકો આપ્યો છે, જો કે, તેણીએ રજૂઆત કરી હતી કે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, આરોપી પર લાદવામાં આવેલી સજાને વધારવી જરૂરી છે.તેણીએ રજૂઆત કરી હતી કે આ એક યોગ્ય કેસ છે જેમાં વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં વિશાળ પુરાવા પર વિચાર કર્યો છે અને આરોપીઓને યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવ્યા છે જેમાં કોઈ દખલગીરીની જરૂર નથી.તેણીએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલ તારણ નક્કર અને નિર્ણાયક પુરાવા પર આધારિત છે અને તેથી, આરોપી પર લાદવામાં આવેલી સજા નીચલી બાજુએ (ઓછી) છે જેને વધારવાની જરૂર છે.તેણીએ રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવવા માટે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે પૂરતા કારણો નોંધ્યા

છે અને માંગ, સ્વીકૃતિ અને વસૂલાતના સંદર્ભમાં ઘટકો કાયદા અનુસાર સાબિત થાય છે અને તેથી, આ એક યોગ્ય કેસ છે જેમાં આ અદાલત આરોપી પર લાદવામાં આવેલી સજામાં વધારો કરી શકે છે.

૯. આ અદાલતે શ્રી આણંદજીવાળા, આરોપીના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ અને કુ. પુનાણી, રાજ્ય માટે ના વિદ્વાન એ.પી.પી.(મસવ) ને સાંભળ્યા.

૧૦. આ અદાલતે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા વિવાદિત ચુકાદા તેમજ પેપર બુકની પ્રકૃતિમાં રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓનું ઝીણવટપૂર્વક નિરીક્ષણ કર્યું છે.

૧૧. ફ.પ.સા. ૧-ચિત્રાલ ગામના રહેવાસી, ફરિયાદી અતુલ રણછોડ પટેલએ જુબાની આપી છે કે ૩૦.૧૦.૧૯૯૫ પર શિવાભાઈ સાથે ઝઘડો થયો હતો કારણ કે તેમણે તેમના લીમડાના વૃક્ષ અને સરગવાના વૃક્ષને કાપી નાખ્યું હતું અને તેથી, પરસ્પર ફરિયાદો દાખલ કરવામાં આવી હતી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેથી, તેને પડરા પોલીસ સ્ટેશનમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો જ્યાં આરોપીએ તેને એક બાજુ બોલાવ્યો હતો અને રૂ. ૧૦૦૦ માંગ કરી હતી-તેને પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર પાસે ન લઈ જવા બદલ કારણ કે તે તેને મારવા જઈ રહ્યો હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે વાટાઘાટો પછી, ઉપરોક્ત માંગને રૂ. ૫૦૦-સુધી ઘટાડવામાં આવી હતી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે જ્યારે તેને પ્રકરણના કેસમાં રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે આરોપીએ રૂ. ૫૦૦ માંગ્યું હતું-તે સમયે સાક્ષીએ જવાબ આપ્યો હતો કે તેની પાસે આટલી રકમ નથી અને આરોપીને તેના ઘરમાંથી ઉપરોક્ત રકમ વસૂલવાની વિનંતી કરવામાં આવી હતી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે સમયે આરોપીએ સાક્ષીને પૈસા સોંપવા માટે મસાર રોડ આઉટ પોસ્ટ પર આવવા કહ્યું હતું.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે પછીના દિવસે, તે તેના કામમાં વ્યસ્ત હતો અને તેથી, તે આરોપીની મુલાકાત લઈ શક્યો ન હતો, પરંતુ તે પછી ૧૮.૧૧.૧૯૯૫ પર તે લાંચની રકમ

આપવા તૈયાર ન હોવાથી, તેણે એ. સી. બી. કચેરીનો સંપર્ક કર્યો કોઈ બિલ્ડિંગ, વડોદરા જ્યાં તે શ્રી કે.એમ. પટેલને મળ્યો અને તેને આ બધી હકીકતોની જાણ કરી, જેને ફરિયાદ તરીકે કે.એમ. પટેલ દ્વારા લેખિતમાં ઘટાડવામાં આવી હતી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ તેણે કહ્યું હતું કે શ્રી કે.એમ. પટેલ પંચો બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને તેને રૂ. ૫૦૦ રજૂ કરવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું-અને તેથી, તેણે રૂ. ૧૦૦ ની પાંચ ચલણી નોટો રજૂ કરી હતી, જેમાંથી સંખ્યાઓ નોંધવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ ઉપરોક્ત ચલણી નોટોને પ્રકાશમાં તેમજ અતિ-હિંસક દીવામાં તપાસવામાં આવી હતી, પરંતુ કોઈ ચિહ્નો મળ્યા ન હતા અને ત્યારબાદ કપ બોર્ડમાં પડેલો એન્થ્રેસીન પાવડર ચલણી નોટો પર ફેલાવવામાં આવ્યો હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ તેને પંચ તેમજ દરોડા પાડતા પક્ષના સભ્યોની હાજરીમાં આરોપીના ખિસ્સામાં ઉપરોક્ત દૂષિત ચલણી નોટો મૂકવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું; ત્યારબાદ, તે આરોપીના નિર્દેશ મુજબ સ્થળ પર ગયો હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે જ્યારે તે પંચ નંબર ૧ સાથે પહોંચ્યો ત્યારે તે સમયે આરોપી ઓફિસમાં મળ્યો ન હતો અને તેથી તે તેના આવવાની રાહ જોતો હતો અને થોડા સમય પછી આરોપી ઓફિસમાં આવ્યો અને તેના આગમન પર આરોપીએ ફરિયાદીને પૂછ્યું કે જાણે તે આવી ગયો છે અને ત્યારબાદ તેને વાતચીત માટે તેની ઓફિસમાંથી બહાર લઈ જવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ આરોપીએ સાક્ષીને પૂછ્યું કે શું તેણે તેની સંમતિ મુજબ પૈસા લાવ્યા છે કે કેમ, જેના પર તેણે 'હા' જવાબ આપ્યો અને ત્યારબાદ તેણે ખિસ્સામાંથી પૈસા બહાર કાઢીને આરોપીને પહોંચાડ્યા.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ તેણે સૂચના મુજબ બિડી સળગાવીને અવાજ ઉઠાવ્યો હતો અને ત્યારબાદ અન્ય પંચ તેમજ દરોડા પાડતા પક્ષના સભ્યો ઘટના સ્થળે પહોંચ્યા હતા અને આરોપીઓને રંગે હાથ પકડવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ વધુ પંચનામા હાથ ધરવામાં આવ્યા હતા.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ આરોપી પાસેથી દૂષિત ચલણી નોટો મળી આવી હતી અને તેની તપાસ પાર જાંબલી લેમ્પ દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને પ્રાથમિક પંચનામામાં નોંધાયેલા આંકડા પણ પંચો અને દરોડા પાડતા પક્ષના સભ્યોની હાજરીમાં મેળવવામાં આવ્યા હતા અને આરોપીની ઓળખ કરવામાં આવી હતી અને મુદ્દમલ વસ્તુઓ મળી

આવી હતી.ઉલટ તપાસમાં, ખાસ કરીને, ફક્ત ૧૫ માં, એવું સાબિત થયું છે કે દૂષિત ચલણી નોટો પહોંચાડતી વખતે, લગભગ પાંચ મિનિટ સુધી વાતચીત થઈ હતી અને કેવી રીતે, દૂષિત ચલણી નોટો તેના ખિસ્સામાંથી બહાર કાઢવામાં આવી હતી અને તે કેવી રીતે આરોપીઓને પહોંચાડવામાં આવી હતી તે સ્થાપિત થઈ ગયું છે. ઉલટ તપાસમાં જ એ પણ સાબિત થાય છે કે પંચ નંબર ૨ દ્વારા આરોપીના ખિસ્સામાંથી ઉપરોક્ત ચલણી નોટો મળી આવી હતી. ઉલટ તપાસમાં એ પણ સ્થાપિત થાય છે કે ૧૩.૧૦.૧૯૯૫ પર ફરિયાદ દાખલ કર્યા પછી આરોપીએ ફરિયાદીને સાંકળ્યો હતો. ફક્ત ૧૯ માં સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું છે કે કથિત ગુનામાં પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર સમક્ષ સાક્ષીને રજૂ ન કરવા બદલ આરોપી દ્વારા લાંચ માંગવામાં આવી હતી.

૧૨. ફ.પ.સા. ૨-હસમુખ નરસિંહ રાણાએ જુબાની આપી છે કે ૧૮/૧૧/૧૯૯૫ ના રોજ તેમને વડોદરાના કોઠી બિલ્ડિંગમાં એ.સી.બી. ઓફિસમાં પંચ સાક્ષી તરીકે બોલાવવામાં આવ્યા હતા જ્યાં પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર શ્રી કે.એમ.પટેલ તેમજ ફરિયાદી અતુલ પટેલ હાજર હતા.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે છાનાભાઈ અન્ય પંચ હતા જે તેમની ઓફિસમાં પણ ફરજ બજાવતા હતા તેમજ અન્ય પોલીસ અધિકારીઓ પણ હાજર હતા અને તેમનો પણ એકબીજા સાથે પરિચય કરાવવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ ફરિયાદ સમજાવીને તેમને વાંચી સંભળાવવામાં આવી હતી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ ફરિયાદ પર ફરિયાદીની સહી મેળવવામાં આવી હતી અને તેને જાળમાં પંચ બનવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો, જેના માટે તે સ્પેશિયલ સંમત થયો હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ તેમની સામે રૂ. ૧૦૦ ની પાંચ ચલણી નોટો રજૂ કરવામાં આવી હતી, જેની સરળ પ્રકાશ દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી હતી અને કોઈ ચિહ્નો મળ્યા ન હતા અને ત્યારબાદ તેમને એન્થ્રેસીન પાવડર તેમજ પાર જાંબલી લેમ્પનું પરીક્ષણ સમજાવવામાં આવ્યું હતું.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ મુદામલ દૂષિત ચલણી નોટો ફરિયાદી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવી હતી, જેના પર એન્થ્રેસીનનો પાવડર લગાવવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ તેને ફરિયાદીના ખિસ્સામાં મૂકવામાં આવી હતી અને દરોડા કેવી રીતે પાડવાના

હતા તેની વિગતો તેને સમજાવવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ તે ૧૮.૧૧.૧૯૯૫ પર લગભગ ૧૫.૧૫ કલાકના નિર્દેશ મુજબ ઘટના સ્થળે ગયો હતો અને લગભગ ૧૬.૪૦ કલાકના સમયે સ્થળ પર પહોંચ્યો હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ફરિયાદી તેમજ પંચ નંબર ૨ અને દરોડા પાડતા પક્ષના સભ્યો પણ પરિસરમાં હતા.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે જ્યારે તે ફરિયાદી સાથે પહોંચ્યો ત્યારે તે સમયે બે વ્યક્તિઓ એટલે કે શાનાભાઈ અંદારસિંહ અને નરવતસિંહ બાબુ ઓફિસમાં હતા અને જ્યારે શાનાભાઈને પૂછવામાં આવ્યું કે નરવતસિંહ મગનસિંહ ક્યાં છે, તો શાનાભાઈએ કહ્યું કે તેઓ બપોરના ભોજન માટે ગયા છે અને તેથી તેઓ તેમના આવવાની રાહ જોતા હતા.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ આરોપી આવ્યો અને ફરિયાદીને પૂછ્યું કે શું તમે આવ્યા છો અને પછી ફરિયાદીને બહાર લઈ ગયા અને ત્યારબાદ સાક્ષીએ ફરિયાદીનો પીછો કર્યો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ આરોપીએ ફરિયાદીને પૂછ્યું કે શું તે સંમતિ મુજબ રકમ લાવ્યો છે, જેના પર ફરિયાદીએ હકારાત્મક કહ્યું અને ત્યારબાદ આરોપીએ ઉક્ત રકમ પહોંચાડવાનું કહ્યું અને તેથી ફરિયાદીએ તેના ખિસ્સામાંથી રકમ કાઢીને આરોપીને પહોંચાડી, જેને તેણે જમણા હાથથી સ્વીકારી અને દૂષિત ચલણી નોટોની ગણતરી કરી અને ત્યારબાદ તેણે તેને તેના ખિસ્સામાં મૂકી દીધી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ સંમતિ મુજબ, બિડી સળગાવીને અને દીવાસળી ફેંકીને સંકેત આપવામાં આવ્યો હતો અને તેથી, દરોડા પાડતા પક્ષના તમામ સભ્યો ઘટના સ્થળે પહોંચ્યા હતા અને આરોપીઓને રંગેહાથ પકડવામાં આવ્યા હતા.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ આરોપી અને અન્યને ચોકી પોલીસ સ્ટેશનમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા જ્યાં પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર શ્રી કે.એમ. પટેલ એ પંચ નંબર ૨ દ્વારા આરોપીના ખિસ્સામાંથી દૂષિત ચલણી નોટો જપ્ત કરી હતી, જેની તપાસ પાર જાંબલી લેમ્પમાં કરવામાં આવી હતી, જેમાં દૂષિત ચલણી નોટો તેમજ આરોપી તેમજ ફરિયાદીના બંને હાથમાંથી સફેદ ચળકાટ મળી આવી હતી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે દૂષિત ચલણી નોટોના નંબર પંચનામામાં નોંધાયેલી ચલણી નોટોના નંબર સાથે સરખાવવામાં આવ્યા હતા; તે જ જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા અને વિગતવાર પંચનામા હાથ ધરવામાં આવ્યા હતા, જમી મેમો જારી કરવામાં આવ્યો હતો અને

સહીઓ મેળવવામાં આવી હતી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ઉપરોક્ત ચલણી નોટો પંચ તેમજ આરોપી દ્વારા ઓળખવામાં આવી હતી.ઉલટ તપાસમાં, ખાસ કરીને, ફરિયાદ ૧૩ માં, તે સ્થાપિત થાય છે કે આરોપી ફરિયાદીને એક બાજુથી લઈ ગયો હતો અને ત્યારબાદ તેને મારવાથી બચાવવા માટે, આરોપીએ રૂ. ૧૦૦૦-ની માંગ કરી હતી.

૧૩. ફ.પ.સા. ૩ -સંબંધિત સમયે વડોદરા ગ્રામીણના જિલ્લા પોલીસ અધિક્ષક તરીકે ફરજ બજાવતા મોહન રામદેવ ઝાની આંક-૨૮ મુજબ તપાસ કરવામાં આવી છે.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે આરોપી બિન હથીયારી પોલીસ કોન્સ્ટેબલ હતો, જેના બકલ નં. ૧૭૩૨ હતા અને તે મસાર રોડ આઉટપોસ્ટ, પડારામાં ફરજ પર મુકવામાં આવેલ હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે નાયબ નિયામક, એ.સી.બી., અમદાવાદએ તેમને મંજૂરી માટે તમામ કાગળો મોકલ્યા હતા, જે તેમણે વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરીને સુપ્રત કરેલ છે.સાક્ષીની ઉલટ તપાસ કરવામાં આવી છે જેમાં કંઈપણ યોગ્ય બહાર આવ્યું નથી. મંજૂરી (આદેશ) સાબિત થાય છે અને આંક-૨૮ મુજબ રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવે છે.

૧૪. ફ.પ.સા. ૪-જયંતીભાઈ ચિમનભાઈ, જેઓ ૧૮.૧૧.૧૯૯૫ પર એ. સી. બી. વડોદરા ખાતે હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે ફરજ બજાવતા હતા, તેમની Exh.૩૧ મુજબ તપાસ કરવામાં આવી છે.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે દરોડા પાડનાર પક્ષના સભ્યોમાંના એક તરીકે સંકળાયેલો હતો અને તેણે ફરિયાદ નોંધવાથી લઈને સમગ્ર છટકું પૂર્ણ થાય ત્યાં સુધી વિગતો આપી છે.ઉલટ તપાસમાં કંઈપણ યોગ્ય બહાર આવ્યું નથી.

૧૫. ફ.પ.સા. ૫-કાંતિભાઈ મંગલદાસ પટેલ, જે એ. સી. બી., વડોદરા ખાતે પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર તરીકે ફરજ બજાવતા હતા, તેમણે જુબાની આપી છે કે ૧૮.૧૧.૧૯૯૫ પર એક વ્યક્તિ અતુલભાઈ રણછોડભાઈ પટેલ લગભગ ૧૧.૩૦ વાગ્યે તેમનો સંપર્ક કર્યો હતો અને તેમણે

આરોપી દ્વારા લાંચ માંગવાના સંબંધમાં તેમનું મૂલ્યાંકન કર્યું હતું. સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે ફરિયાદ નોંધવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ તેણે છટકું ગોઠવવાની વ્યવસ્થા કરી હતી અને તેની હાજરીમાં છટકાની સમગ્ર કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી. સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે ત્યારબાદ તેણે ગુનાની તપાસ કરી અને આરોપપત્ર દાખલ કર્યું. સાક્ષીએ ફરિયાદ નોંધવાના તબક્કાથી શરૂ કરીને વિગતવાર જુલાની આપી છે, છટકું ગોઠવવાની વ્યવસ્થા કરી છે, વાસ્તવિક છટકું ગોઠવ્યું છે અને ત્યારબાદ છટકું ગોઠવવાના સ્થળે તપાસ અને જપ્તી કરવામાં આવી છે અને પછી બાકીની પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવી છે. આ સાક્ષીની ઉલટતપાસમાં કંઈપણ યોગ્ય બહાર આવ્યું નથી.

૧૬. વર્તમાન કેસમાં, આ અદાલતે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને સજાની પુષ્ટિ કરવા માટે વાજબી શંકાની બહાર યોગ્ય, વિશ્વસનીય અને નક્કર પુરાવા છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે પુરાવાની તપાસ કરવી જરૂરી છે. જો રેકૉર્ડ પર આવા કોઈ પુરાવા ન હોય, તો તે ઘટનામાં, દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા અને આરોપી સામે કાર્યવાહી કરવા માટે સક્ષમ અધિકારી દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં લીધા વિના, દોષિત ઠેરવી શકાતો નથી કારણ કે તેના કેસને વાજબી શંકાથી પર સાબિત કરવાની જવાબદારી ફરિયાદી પક્ષ પર છે.

૧૭. ઉપરોક્ત તથ્યાત્મક સ્થિતિની પૃષ્ઠભૂમિમાં, આ અદાલતે વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ તેમજ બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી હરીફ રજૂઆતોના પ્રકાશમાં સાક્ષીઓના નિવેદનોની ઝીણવટપૂર્વક તપાસ કરી છે.

૧૮. ભ્રષ્ટાચારના કેસોમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત તેમજ આ અદાલત દ્વારા શ્રેણીબદ્ધ ચુકાદાઓમાં જણાવ્યા મુજબ, આરોપ મુજબ ગુનાને સાબિત કરવા માટે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા વાજબી શંકાથી પર ત્રણ મહત્વપૂર્ણ ઘટકો સ્થાપિત કરવાની જરૂર છે. જ્યાં સુધી માંગ, સ્વીકૃતિ અને વસૂલાતના સંદર્ભમાં ઘટકોનો સંબંધ છે, વર્તમાન કેસમાં ફરિયાદીએ જણાવ્યું છે કે

૩૦.૧૦.૧૯૯૫ પર પૂર્વ માંગ હતી જ્યારે ફરિયાદીની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ ૧૭.૧૧.૧૯૯૫ પર માંગ પુનરાવર્તિત કરવામાં આવી હતી અને ફરિયાદી સંમતિ મુજબ લાંચ આપવા તૈયાર ન હોવાથી તેણે એ.સી.બી. કચેરીનો સંપર્ક કર્યો, ફરિયાદ દાખલ કરી અને છટકું ગોઠવ્યું. એ નોંધવું યોગ્ય છે કે ૧૮.૧૧.૧૯૯૫ પર છટકા દરમિયાન, આરોપીઓને રૂ. ૧૦૦ ની પાંચ પાવડર લગાવેલી ચલણી નોટો સાથે લાલ હાથે પકડવામાં આવ્યા હતા—દરેકને એન્ટ્રેસીન પાવડર સાથે સારવાર આપવામાં આવી હતી અને પાર જાંબલી લેમ્પનો પ્રયોગ પણ હકારાત્મક હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું. માંગના સંદર્ભમાં, ફરિયાદકર્તાના મૌખિક પુરાવા, ઉપર નોંધ્યા મુજબ, સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે પૂર્વ માંગ તેમજ છટકાના દિવસે પણ, જ્યારે તે તેના શર્ટના ખિસ્સામાં પાવડરવાળી ચલણી નોટો લઈ જઈ રહ્યો હતો, ત્યારે પંચ એટલે કે પંચ નંબર ૨ ની હાજરીમાં, તેણે ચોકી પોલીસ સ્ટેશનમાં આરોપીની મુલાકાત લીધી હતી. પ્રારંભિક વાતચીતમાં, આરોપી ફરિયાદીએ ફરિયાદી સંમતિ મુજબ રકમ લાવ્યો છે કે નહીં અને ત્યારબાદ આરોપીએ માંગ કરી હતી અને તેથી, ફરિયાદીએ આરોપીને રૂ. ૧૦૦ ની પાંચ દૂષિત ચલણી નોટો આપી હતી, જે તેણે તેના શર્ટના ખિસ્સામાં મૂકી હતી. આ હકીકત માત્ર ફરિયાદી દ્વારા તેની સરતપાસમાં જ રજૂ કરવામાં આવી નથી, પરંતુ ઉપર વર્ણવ્યા મુજબ, બચાવ પક્ષે પોતે જ આ હકીકતને સ્થાપિત કરી છે.

૧૯. એ નોંધવું પણ યોગ્ય છે કે ફરિયાદકર્તાના રેકૉર્ડ પરના પુરાવા પણ પંચ નંબર ૨ ના પુરાવાથી સમર્થન અને સમર્થન મેળવે છે, જેની હાજરીમાં ચેતવણી આપવામાં આવી હતી અને ઉપરોક્ત પાવડરવાળી ચલણી નોટો આરોપીઓને પહોંચાડવામાં આવી હતી અને તેની હાજરીમાં વસૂલાત પણ કરવામાં આવી હતી. આ બાબતની અદાલત સમક્ષ પણ સ્પષ્ટ રીતે જુબાની આપવામાં આવી છે અને ઉલટ તપાસમાં પણ આ હકીકત સ્થાપિત થવાની બાકી છે.

૨૦. પંચનામાની પ્રકૃતિના અન્ય સમર્થનકારી પુરાવા તેમજ જમી મેમો સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે દરોડા પાડવાની વ્યવસ્થા કરતા પહેલા, રૂ. ૧૦૦ ની પાંચ ચલણી નોટો—દરેક ફરિયાદી દ્વારા રજૂ

કરવામાં આવી હતી અને ઉપરોક્ત ચલણી નોટોના નંબરો પંચનામામાં નોંધવામાં આવ્યા હતા અને ચલણી નોટોના ઉપરોક્ત નંબરોને જમી મેમોમાં ઉલ્લેખિત નંબરો સાથે સરખાવવામાં આવ્યા હતા જે તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા અને આંક-૨૩ મુજબ પંચો તેમજ આરોપી દ્વારા સહી પણ કરવામાં આવી હતી.તેથી, છટકાની વ્યવસ્થા કરવા માટે ફરિયાદી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી ચલણી નોટોને જમી મેમો સાથે સફળતાપૂર્વક સરખાવવામાં આવી હતી જે આરોપીના ખિસ્સામાંથી મળી આવ્યો હતો.આ સંજોગોમાં, આ અદાલત વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણો સાથે સંપૂર્ણ સંમત છે અને તેથી, વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલ તારણો તેમજ દોષિત ઠરાવો રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવા અનુસાર છે જે આ અદાલત દ્વારા કોઈ દખલગીરીની માંગ કરતું નથી.

૨૧. ઉપર નોંધ્યા મુજબ, આરોપી માટે વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલશ્રી આણંદજીવાળાની વૈકલ્પિક દલીલ છે કે લગભગ ૨૧ વર્ષના સમય અંતરાલ તેમજ આરોપીની હાલની ઉંમરને ધ્યાનમાં રાખીને, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલી સજા કઠોર છે જેને ઘટાડવાની જરૂર છે.

૨૨. બીજી તરફ, રાજ્યએ સજા વધારવાની અપીલને પણ પ્રાધાન્ય આપ્યું છે કારણ કે ભ્રષ્ટાચારના આવા કિસ્સાઓમાં કોઈ નરમાઈ દર્શાવી શકાતી નથી અને સમાજમાં દાખલો બેસાડવા માટે આરોપીઓને સજા કરવાની જરૂર છે.

૨૩. આ અદાલતે બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર વિચાર કર્યો છે.હકીકત એ છે કે આરોપી સામેનો કેસ વાજબી શંકાથી પર સાબિત થાય છે અને જ્યાં સુધી લાંચનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી તે ગુનેગાર હોવાનું જણાય છે, પરંતુ ગુનાની તારીખ અને આ ચુકાદાને નિર્ધારિત કરવા વચ્ચેના સમયગાળાને ધ્યાનમાં રાખીને, એટલે કે આજે, લગભગ ૨૧ વર્ષ પસાર થઈ ગયા છે અને શ્રી આણંદજીવાળા દ્વારા દલીલ કરવામાં આવી છે તેમ આરોપીની ઉંમર, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ ૫૮ વર્ષ છે અને વિભાગીય કાર્યવાહીમાં, આરોપીને પૂરતી સજા આપવામાં આવે છે,

પરંતુ જ્યારે આરોપી ગુનેગાર હોવાનું જણાય છે, ત્યારે તેને વાજબી સજા પણ આપવી જરૂરી છે. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલત ન્યાયનો હેતુ પાર પાડવા માટે કાયદાની કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ ગુના માટે સજાને બે વર્ષથી ઘટાડીને એક વર્ષ કરવાનો વિચારશીલ અભિપ્રાય ધરાવે છે, જે સંબંધિત સમયે કાયદામાં સૂચવવામાં આવેલી લઘુત્તમ સજા હતી.

૨૪. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, નીચેનો અંતિમ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો છે; અપીલકર્તા આરોપી-નરવતસિંહ મગનસિંહ રાઠોડ દ્વારા દાખલ કરાયેલી ૧૯૯૧ની ફોજદારી અપીલને આંશિક રીતે મંજૂરી આપવામાં આવી છે અને ૧૯૯૬ના વિશેષ કેસ નંબર ૩માં વડોદરાના વિદ્વાન અધિક સત્ર ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરાયેલ વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશને એ હદ સુધી સુધારવામાં આવ્યો છે કે ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમની કલમ ૧૩ (૨) હેઠળ ગુના માટે બે વર્ષની કેદની સજાને બદલે, અપીલકર્તા આરોપીને એક વર્ષની કેદની સજા ભોગવવી પડશે. બાકીનો વિવાદિત ચુકાદામાં કોઈ ફેરફાર નથી. અપીલ કરનાર આરોપી-નરવતસિંહ મગનસિંહ રાઠોડને બાકીની સજા ભોગવવા માટે આજથી દસ અઠવાડિયાના સમયગાળાની અંદર કર્ટડીમાં આત્મસમર્પણ કરવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો છે, જો તેણે અત્યાર સુધી સજા ભોગવી નથી, તો તપાસ એજન્સી કાયદા અનુસાર જરૂરી કાર્યવાહી કરવા માટે સ્વતંત્ર રહેશે. વિવાદિત ચુકાદો અને હુકમ તે મુજબ સુધારવામાં આવે છે. જામીન બાંધધરીપત્ર, જો કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે. ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરાયેલી ફોજદારી અપીલ નં. ૧૧૭૫/૧૯૯૯ રદ કરવામાં આવે છે. આર. એન્ડ પી. (રેકર્ડ અને કાર્યવાહીઓ) ને તાત્કાલિક ટ્રાયલ કોર્ટમાં પાછા મોકલવામાં આવે.

(ન્યાયાધીશ- આર. પી. ઢોલરીયા)

*This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.